

vražen vojni tabor; 10—18 letni dečki so tam in učitelji, pedagogi, ki so izgubili vse razen zavesti za vršenje dolžnosti do poslednjega diha, ko morajo pod najtršimi pogoji skrbeti za telesni in duševni blagor 1000 osirotelih otrok, ki so jim očetje v gigantski borbi za domovino častno padli.

Maksim Blumenau, Moskva.

Gospodarstvo.

Vinarski in sadjarski odsek slov. kmetijske družbe v Mariboru

Imel je dne 11. decembra 1920 svojo četrto redno sejo v Mariboru, kjer se je posvetoval o raznih aktualnih vprašanjih v vinarstvu in sadjarstvu, glede katerih so se sklenile resolucije, ki so se predložile vsem merodajnim oblastvom v nadaljno rešitev.

1. Glede uvoza italijanskih vin. Opozarja se na nevarnost, ki preti našemu vinarstvu vsled uvoza italijanskega vina in se zahteva, da se Italiji pri predstojajočih trgovinskih pogajanjih uvoz vina ne dopusti, oziroma določi tako visoka carina, da bo omogočena našim vinogradnikom konkurenca. Da se to lažje doseže, se od vlade zahteva, da pritegne k omenjeni konferenci tudi enega vinogradnika-strokovnjaka, ki temeljito pozna odnosaje vinogradništva v Jugoslaviji in Italiji.

2. Glede sklepanja trgovskih pogodb z raznimi državami. Ker je država neposredno pred sklepanjem trgovskih pogodb z vsemi sosednimi in drugimi vinorodnimi in nevinorodnimi državami, se opozarja merodajne vladne faktorje, da z vso energijo ščitijo naše vinogradništvo na ta način, da onemogočijo uvoz vina iz vinorodnih držav ter dosežejo ugodne izvozne pogoje za naše vino v nevinorodne države. Da se ta cilj z vso gotovostjo doseže, zahtevamo pritegnitev strokovnjakov-vinogradnikov kot eksporte k našim delegacijam, določenim za mednarodna trgovinska pogajanja.

3. Glede kuhanja žganja iz sadja ter sadnih in grozdnih kakor tudi vinskih odpadkov. Ker se kuhanje žganja iz sadja, sadnih ter vinskih tropin in drož komaj izplača in vsled tega mnogi rajši kuhanje opuste in gredo na ta način mnogi gospodarski proizvodi v zgubo, poziva odsek vlado, da naj tozadevna določila spremeni in zahteva:

a) Trošarina na žganje se naj pobira v srebru, toda ne poviša istočasno število hektoliterskih stopinj za 100 odstotkov, ker se kuhanje žganja pod sedanjimi pogoji ne rentira in bodo ostale neizrabljene v prihodnje velike množine sadja, sadnih in vinskih odpadkov, ki gredo drugače v pogubo.

Kar se tiče trošarine proste žganjekuhe vsebujejo dosedanja predpisi celo vrsto določil, ki ne odgovarjajo današnjim razmeram, oz. vsled katerih zgubi neki del posestnikov in na posestvu zaposlenih delavcev (viničarjev), čijih odškodnina za delo obstoji večkrat ravno v odpadkih sadja in vinskih tropin, ki se ne dajo na drugi način izkoristiti, pravico do proste žganjekuhe, zatorej zahteva odsek:

b) da se med člane služabništva naj prišteje tudi vse na posestvu zaposlene delavce po skupnem številu delavnih dni na leto.

c) Pravico proste kuhe naj ima vsak producent brez ozira na to, ali plačuje kak obrtni davek ali ne.

d) Posestnikom, ki imajo več posestev, naj se da na prosto, da kuhajo na vsakem posestvu neki del njim za prosto kuho pripoznatih dni.

e) Deputati viničarjev v obliki tropin in sadja ali drož se naj upoštevajo kot njih lastni pridelek, ki ga sme viničar prosto ki ga sme viničar prosto kuhati pod istimi pogoji, kakor posestnik-producent.

f) Se naj dovoli, da smejo kuhati trošarine prosto različne vrste sadja, sadnih in vinskih odpadkov v raznih terminih skozi vse leto.

g) Naj se poviša časovna doba za trošarine prosto kuhanje žganja na dvakratno število do sedaj za to določenih dni.

Končno zahteva odsek, da se naj točenje žganih pijač na drobno spet dovoli in da ubogemu ljudstvu, ki si ne more privoščiti drugih okrepčil, možnost, da si nabavi vsaj to okrepčilo v zmerni meri.

4. Glede zaščite provenjence vina. Da se zloraba imen naših slovityh vinorodnih krajev, kakor ljutomercan, pekrčan, zavrčan, bizeljčan i. t. d. na veliko škodo našega vinarstva enemogoči, oziroma omeji, se poziva vlada, da naj v interesu vinarstva in konzumentov izda za čas, dokler se ne izpopolnijo in zrednajo obstoječi vinski zakoni v Jugoslaviji, naredbo v zaščito provenjence vina, skatero se:

a) pod kaznijo prepove točenje ali prodajo vina pod katerimkoli imenom naših slovityh vinskih gor, razven če se dotični prodajalec izkaže s tozadevno proizvodno priznanico;

b) določi, da se vino, ki ni krito s proizvodno priznanico, sme točiti in prodajati le pot imenom „vino“.

c) uvedejo komisije za presojo vin t. j. za varstvo provenjence in izdajanje proizvodnih priznanic ter določi pristojbina za izdajo proizvodnih priznanic;

d) pospeši kletarska kontrola v zaščito provenjence.

Za izdajanje prizvajalnih priznanic naj bi se ustanovile za vsaki vinarski okoliš (za področje vsake kmetijske podružnice) posebne komisije (Komisija za presojo vin za vinarski okoliš), obstoječe iz treh članov, ki bi jih imenovala deželna vlada na predlog dotične kmetijske podružnice. Pri izdajanju priznanic bi se postopalo sledeče: en član komisije bi se podal v klet posestnika, kateri želi priznanico za svojega kupca in pretaka ravno vino za njega. Ta član bi vzel od napolnjenih sodov, ki so namenjeni za transport, vzorec ter vzorec in sode spričo posestnika zapečatil. Komisija bi se potem sešla po potrebi ter bi vzorce preskušala ter za vino, katero kvalitativno odgovarja, izdala certifikate (proizvodne priznanice) proti določeni pristojbini.

5. Glede skladišča za umetni gnoj in druge gospodarske potrebščine v Mariboru. Ker se čisto dogaja, da dobiva Slov. Kmetijska družba razne gospodarske potrebščine v vagonih preko Špilja v Ljubljano in morajo vsled tega štajerske podružnice, ki dobivajo blago od družbe nositi dvakratne transportne stroške po železnici (največja nesmisel se dogaja pri razpošiljavi apnenega dušika, ki ga ima družba iz Ruske tovarne pri Mariboru v zalogi v Ljubljani in ga od tam pošilja spet na Štajersko), se Slov. kmetijska družba nujno poziva, da ustanovi za štajerske podružnice za blago, ki ga dobiva preko Špilja, v Mariboru primerno skladišče.

6. Glede izvoza in uvoza vinskih trt. Pred nekaj dnevi je bilo čitati po raznih listih, da je izvoz trt iz Jugoslavije prepovedan, kar je čisto naravno, ker je pomanjkanje trt v Jugoslaviji velikansko. Par dni pozneje je bilo čitati notico, da je tudi uvoz trt zabranjen. Za slučaj, da odgovarja notica resnici, se je vlado opozorilo, da je treba prepoved uvoza takoj ukiniti in uvoz na vse mogoče načine pospešiti.

* * *

„Petovia“ usnjarska indrustrija d. d. na Bregu pri Ptuj. Vlada je odobrila pravila te delniške družbe, katero so ustanovili domačini v družbi z Ljubljansko kreditno banko, Mariborsko eskomptno banko in Hrvatsko trgovinsko banko v Zagrebu. Podjetje združuje vse pango usnjarske industrije od strojenja surove kože do najfinejšega usnjenega izdelka. Poleg vegetabilnega strojenja se uvede hromovo strojenje. V obratu je tovarna za gamaše, torbice in fino galanterijo, izdelujejo se raznovrstni kovčegi in priklopila se je tovarna za čevlje. Prvovrstni strokovnjaki so za podjetje zagotovljeni. Delniška glavica znaša 25 milijonov kron in je od te glavice 16 milijonov K že vplačanih oz. kritih s prevzetjem tovarne za usuje. Ostalih 9 milijonov K se bo v kratkem emitiralo. Za ugoden razvoj tega novega podjetja so padani vsi pogoji. Posamezni specijalni obrati so takorekoč v

Jugoslaviji brez konkurence. Zadostne množine domačih surovin so na razpolago. Tudi življenski pogoji delavstva so v ptujskem okraju ugodnejši, kakor kje drugod. Ker združuje podjetje vse štadije fabrikacije, je pričakovati, da bo moglo ugodno uplivati na znižanje cen. Podjetje hoče organizirati tudi detajlno trgovino svojih izdelkov in bo samo nadzorovalo oz. predpisovalo detajlne cene.

Naše vinogradništvo. Vse vinogradništvo v naši državi zavzema približno 260.000 ha in daje okoli 5.000.000 hl vina. Največ vinogradov ima Dalmacija (76.000 ha), Slovenija je s svojimi 35.000 ha na petem mestu. Povprečno se pridelava pri nas na hektaru 25 do 40 hl vina, kar je dosti premalo. Francoska ima 1.500.000 hektarov in pridelava 70 milijonov hl. to je 40 do 45 hl na hektar, in sicer boljšega vina kot pa je naše. Vzrok leži v kletarstvu, ki je na Francoskem silno razvito. Obiskujte kletarske tečaje!

Zvišanje cene sirovemu tabaku. Monopolska uprava je znatno zvišala odkupno ceno za tabak, da bodo imeli pridelovalci od enega hektara 10 do 12 tisoč dinarjev kosmatega dohodka. Vsled tega se pričakuje povečanje produkcije, ki bo narasla prihodnje leto na 20 milijonov kilogramov. S to količino bi bila krita vsa domača potreba, ostalo bi pa še dosti za izvoz. Kosmati dohodki za tabak so za leto 1921. preračunjeni z eno milijardo D.

Z novosadskega žitnega tržišča. Radi omejenega prometa vsled stavke v premogokopih je onemogočeno vsako trgovanje iz Jugoslavije v inozemstvo. Vendar to dejstvo ni uplivalo na cene, ki so ostale neizpremenjene. Pšenica od 940—960, rž 780—800, oves 270—280, ječmen 500—530, nova koruza 350—370, stara koruza 350—380 kron. Fina moka stane od 14.40—14.70 krone. Ostale vrste so za 1 krono cenejše. Otrobi od 280 do 300 kron.

Olivnega olja ima letos Dalmacija mnogo in najboljše kakovosti, zato našim trgovcem ni treba, da ga naročajo iz inozemstva. Kupci na debelo naj se obračajo na Uljarsko zadrugo v Igranimu (Macarsko) v Dalmaciji.

Trboveljska premogokopna družba. Temeljem sklepa občnega zbora družbe so bili v upravni svet kooptirani gg. vitez Josip Pogachnik, gradbeni ravnatelj ing. Klinar, bančni ravnatelj A. Prapotnik in odvetnik dr. Ivo Benkovič. V upravnem svetu je sedaj pet Francozov, en Švicar in štirje Slovenci, tako, da ti skupaj tvorijo večino. — Sklep občnega zbora glede emisije novih delnic in dogovor s francoskimi posestniki obligacij se je predložil oddelku za trgovino in industrijo v svrhu odobritve. Za Jugoslavijo se je rezerviralo 30.000 delnic nove emisije, ki so se oddale domačemu bančnemu konzorciju.

Dopisi.

Akademski ples v soboto 8. t. m. se začne točno, ker je po odloku višjega šolskega sveta z dne 13. marca 1920 št. 3320 srednješolski mladini plesanje dovoljeno le do polnoči.

Mestni kino Ptuj. Danes prvovrstna filmska senzacija. Dne 8. in 9. januarja 1921 Tajnosti iz Rima. Kolosalno napeti filmski slager v 4 velikih dejanjih. V glavni vlogi svetovni umetniki. Vrhunec dramske napetosti. Kolosalno zanimljivi dogodki v večnem mestu in druge nebrojne senzacije nad senzacijami! Predprodaja vstopnic v soboto od 2. do 4. ure in v nedeljo od 11. do 12. ure. Vstop za mladino pod 16. letom prepovedan. Ravnateljstvo: M. Murko. — Rimske skrivnosti. Pustolovska drama v štirih dejanjih. Bogati Marko Roka se je po 15 letih vrnil iz Amerike. V svojo hišo hoče vzeti vdovo in otroka svojega umrlega sina, ki ga je svoj čas zavrzel radi te ženitve. Izve, da nastopa Loti, njegova snaha kot plesalka v varietej drugemu mestu. Obrne se na ravnatelja varieteja Petersena s prošnjo, naj sporoči Loti njegovo namero. Petersen, zločinec, ki je v zvezi z družbo pustolovcev, ima ljubico z otrokom, in ko pride pismo, sklone, da ga